

di 'roureda' (tornat normalment *areixti*, = bosc de *areiz* 'roures', *ílardi*, *elordi* etc. Tenim doncs en el nostre *Aialt* una notabilíssima confirmació que aquesta formació en -DI era també la del substrat ibèric del mossàrab valencià. N'hi degué haver d'altres casos en aquests noms mossàrabs. El poble de *Segart*, prop de Morvedre, documentat des d'arran de la conquesta (*Sagart*, a. 1327, MtzFdo. II, 178) ve sens dubte de SAGAR-DI colle. del bc. *sagā* 'pomera'.

D'altra banda es van veient altres NLL val. que vénen sigui del radical AIEL/AIAL- (en articles a part tractarem dels *Aielo*), sigui del collectiu en -DI. *Aials*, nom d'un morisc de Senija a. 1600 (xxxvi, 106.6). Barranc i Corral de *Íello* a Algímia de la Baronia (xxx, 36.4), on tenim el mateix AIALDI amb la A i la D alterades per l'àrab i -o per ultracorrecció mossàrab. Per allà han de ser les mines de plom de *Yello*, explotades en els anys 1775-79, de les quals donà tècnics detalls Cavanilles (II, 48); com sigui que les situa dalt de les muntanyes, a tres llegües de Serra en direcció a Sogorb, doncs segurament prolongació de la mateixa partida: són en «monte arenisco-calizo, piedra de color de hígado», bon terreny per a l'argelaga.

L'Éllo, que amb variant *Aiello*, vaig anotar com a partida dins el vast terme de Sueca (xxxI, 20.23, 22.2, 22.16) pot ser variant d'*Aielo*. Fins i tot vora l'Ebre caldrà veure millor si la «Cova de l'Eli (éli), que vaig registrar a Vinebre (xiii, 61.12) no ve d'això, més que del mateix arabisme que ha donat el cast. *albeli* (*baïri*), puix que les coves són més aptes per contenir argelagues que no pas lliris. I tinc nota d'un lloc *Jalaix* te. de Benissa que sembla un derivat del mateix AIAL amb sufix -ARIOS > moss. -a(r)s, com *Patraix* de PENTARIOS, *Barraix*, *Beniarrupaix*.

1 En una forma ben semblant a aquesta i a la cast. havia arribat fins al Priorat: *La Ilaga*, partida de Torroja (xii, 98.12). — 2 Hom suggereix una lleu esmena en una d'aquestes cites: el caràcter *at* («ta marbuta») de l'àrab es confon constantment amb la lletra *be* (quasi idèntica), que a Espanya solien usar com a símbol del so romànic de *so*. Llavors valdria per *Ayālo*. Per altra banda, d'altres arabistes, en lloc de l'Abulhàssan cordovès, diuen que és Abulhàssan de Cartagena, S. XII. Justament en el passatge en qüestió (*Al-And.* xii) va citat junt amb un nom de lloc *Sirāt*, certament valencià; i la lletra aràbiga *r* és tan semblant amb *m*, que m'he preguntat si no s'ha d'esmenar en *Simāt*, el poble de Vallidigna (que cau dret al N. d'*Aielo* de Rugat, uns 15 k.). ¿Es tractaria d'aquest, tenint en compte que un poeta de Cartagena ja podia conèixer bé aquest país? — 3 En el vol. I (18.2f., 19.8ss., 19.3f.) arribàvem amb Mascarró a la conclusió que també ve d'aquest origen, si bé amb un sufix -or, el nom de l'antiquíssima vila menorquina d'*Alaior*, alterat per metàtesi des de la forma més antiga *Ialor*, que apareix en la menció més antiga, any 1301, i es repeteix igual en una vintena de mencions dels segles xv-xvi (junt amb altres de més alterades, documentat tot per Mascarró).

AIDI

Poble del municipi de Llavorsí, Pallars Sobirà, a poca distància del marge esquerre del Noguera Pallaresa.

Tenim la primera documentació en un inventari de les esglésies de Lavaix, de principis del S. XIII: «Similiter ecclesia Sancti Iohannis de Vivo... Similiter ecclesia prioratus Sancti Genesii, cum ecclesiis Sancti Iohannis de Ildiro et Sanctae Mariae de Censue» (*Cart. Lavaix*, 70, p. 112).

Es documenta també el nom en el *Cens de Catalunya* de 1359: «Loch de *Daydiro*» (1359, *CoDoACA* xii, 76). En el *Litigi de Bellera*, de 1375, apareix la forma *Eydi* *josà*; *Aidi* en un cpbr. d'Assua de l'a. 1608, f° 50, copiat a Rialb, J. C., *Aydi* a. 1535, *Est. Rom.* II, 245.

Joan Coromines va suposar una base *AGEDINUM 'fort' o bé *AGEDOI, com a variants suposades de l'antic NL conegut AGEDINCUM, però aquesta vella hipòtesi va ser descartada per ell mateix. Després, l'a. 1958, considerant la possibilitat d'un origen basc, va escriure a les cèdules de l'*Onomasticon* la següent observació: «Potser de *Idui amb *a*-locativa aglutinada i reducció de -ui com en *Llavorsí*, *Roni*, *Berani*. *Idui pot ésser el bc. (*h*)*idoi* 'poza, charco' (Mitxelena, *Apellidos Vascos*, § 315) o bé *idi 'juncal' més -oi, o bé *idi* 'bou' més -oi». Però més tard, tenint en compte que les formes medievals (*de Ildiro*, *Daydiro*, *Eydi*) no conserven cap rastre del diftong -ui i que, en canvi, el document de 1375 conté la forma *Loberçuy* (= *Llavorsí*), va desconfiar també d'aquesta via etimològica. Sembla clar que la reducció del diftong hauria de ser coetània en els dos noms. I d'altra banda les formes *de Ildiro* i *Eydi* no mantenen cap vestigi de la suposada *a*-locativa.

Tot plegat, eren massa punts febles i, tenint en compte la forma *Daydiro*, va pensar en una solució a partir del nom de persona *Desiderius*, que en documents rossellonesos de l'any 957 apareix en la forma *Desidirus*, de la qual perfectament es pot passar a *Desidira* i d'ací a *Deidí(r)*, car és normal en fonètica catalana que la *s* sonora en fi de síl·laba es vocalitzi en *i*: *traiga* < *trasga* (BDC xxiii, 315), *broidar*, *almoina*, *Lleida* < *ILERSDA*. Notem també que -ERIU ha de donar -ir en fonètica regular catalana, com en *pit* < *PECTUS*, *monestir* < *MONASTERIUM*, *fira* < *FERIA*. La variant *Daidí*, que podem suposar a partir de la documentació de 1359, es va analitzar erròniament com *de Aidí*, i d'ací el nom actual. La forma més antiga *Sancti Iohannis de Ildiro* està en realitat mal tallada i caldria llegir *Sancti Iohannis Deidiro*, igual que en el cens de 1359, on diu «Loch de *Daydiro*». És versemblant que el copista vagi reduir per haplografia el text del seu model, on diria «Sancti Iohannis de *Deidiro*».

La hipòtesi romànica basada en l'antropònim *Desiderius* és la menys construïda i es presta a poques rèpliques, raó per la qual la preferim a les altres. La forma *Deidier* es documenta entre les variants antigues d'una trentena de pobles anomenats *Saint Didier* escampats per tot França, més nombrosos al Sud que al